

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง คือ วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูนครราชสีมา ซึ่งเป็นบุคคลที่ปฏิบัติราชการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหาร ทั้งระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วยอธิการ รองอธิการฝ่ายบริหาร รองอธิการฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์ หัวหน้าคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้จากจำนวนประชากรทั้งหมด มีจำนวนทั้งสิ้น 56 คน

2. อาจารย์ผู้สอน ซึ่งทำการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ทั้ง 5 สาขา คือ สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาช่างฝีมือ สาขากีฬาและนันทนาการ และสาขาคหกรรมศิลป์ ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

อาจารย์ผู้สอนนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยยึดเอาวิชาที่สอนให้ตรงตามสาขาของวัฒนธรรมสาขาระยะ 3 คน รวมจำนวน 120 คน

3. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู คือประธาน ศูนย์วัฒนธรรม รองประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม หัวหน้าฝ่ายหอวัฒนธรรม และหัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้ จากจำนวนประชากรทั้งหมด มีจำนวนทั้งสิ้น 64 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน 240 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. เตรียมสร้างเครื่องมือ โดยการส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ในวิทยาลัยครู เขียนบรรยายถึงวิธีการทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมตามที่วิทยาลัยได้จัดกระทำ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้ประสบ จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ

3. หาคความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมจำนวน 9 ท่าน ช่วยทำการตรวจแก้ไข พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ประกอบด้วย

1. อาจารย์พะยอม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.พัทธา สายหนู ผู้อำนวยการโครงการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. รองศาสตราจารย์ ชนุ บุญยรัตพันธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม
พืชนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
5. ดร. วีระ บำรุงรักษ์ ผู้อำนวยการกองวิจัยและแผนงาน สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรธ เด็สพิริยะภมด อธิการวิทยาลัยครูจันทบุรี
7. ศาสตราจารย์กระแสร มาลยภรณ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา จังหวัดสงขลา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์
ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. อาจารย์ ดร. สุกัญญา โขวิไลกุล อาจารย์ประจำภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. หากความเชื่อมั่น (Reliability) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุง
ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์
วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach. ดังนั้น (อนันต์ ศรีโสภณ
2520 : 56)

$$L = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_x^2} \right)$$

L = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

σ_i^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ (Single Item Variance)

σ_x^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด (Total Test Variance)

n = จำนวนข้อในแบบทดสอบ

ในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการทดสอบทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social

Sciences) ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่า ใคความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = .867 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเที่ยงสูงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถาม
2. แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นในค่านิยมงาน และวิธีดำเนินการของการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมของวิทยาลัยในรอบปีการศึกษา 2525 ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนด้วยกันคือ

1. ลักษณะงานทางค่านิยมธรรมที่วิทยาลัยได้จัดทำให้มีขึ้น
2. วิธีดำเนินการที่วิทยาลัยได้กระทำเป็นผลสำเร็จ ลักษณะคำถาม

ที่ใช้เป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา 2525 โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การดำเนินการกิจกรรมทางค่านิยมธรรมในลักษณะที่เกี่ยวกับการสอน การจัดประกวดหรือจัดแข่งขัน การวิจัยศึกษาและรวบรวม การประสานงานติดต่อ ค่านิยมศึกษา ค่านิยมการประชาสัมพันธ์ ค่านิยมเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ ลักษณะคำถามในส่วนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีระดับน้ำหนักให้เลือก 4 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติค่อนข้างน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด หรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย

2. กิจกรรมที่วิทยาลัยจัดแล้วได้รับความสนใจและความสำเร็จมากที่สุด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางค่านิยมธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา 2525 โดยแบ่งเป็น 5 ค่าน คือ ค่านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน ค่านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย ค่านบุคลากร ค่านปัญหาและอุปสรรคค่านวิชาการและค่านปัญหาทั่วไป ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่ามี 5 ระดับคือ ปัญหามากที่สุด ปัญหาค่อนข้างมาก ปัญหาค่อนข้างน้อย ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย และไม่ทราบข้อเท็จจริง

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับกิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้ขึ้นในปีการศึกษา 2525 ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางค่านิยมธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา 2525 ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบระบุปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้บริการทางไปรษณีย์ในการส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง โดยส่งไปยังอาจารย์ซึ่งเป็นตัวแทนในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม ส่วนแบบสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา และเลขานุการศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัย รวม 4 แห่งด้วยตนเอง คือ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยครูนครราชสีมา ซึ่งทั้ง 4 วิทยาลัยดังกล่าว ถือว่าสามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างของวิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และตอนล่างได้

จาก จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 240 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.67

การวิเคราะห์หขอมูล

ในการวิเคราะห์หขอมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยไ้้นำแบบสอบถามทั้ง 196 ฉบับ มาทำการวิเคราะห์ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หขอมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้อตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาการอยละ (Percent) และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. หขอมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในคานัดลักษณะงาน และวิธีดำเนินการของการจัดกิจกรรมทางคานวฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แล้วจัดอันดับ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. หขอมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมคานวฒนธรรม ปัญหา และอุปสรรคในการแสดงบทบาททางคานวฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

อนึ่ง ในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) นั้น ผู้วิจัยยึดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.00	หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด หรือเป็นปัญหา และอุปสรรคมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	ปฏิบัติค่อนข้างมาก หรือเป็นปัญหา และอุปสรรคค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า	ปฏิบัติค่อนข้างน้อย หรือเป็นปัญหา และอุปสรรคค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบไม่ใ้ปฏิบัติเลย หรือเป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆเลย

ส่วนการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ตอนนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยเขียนเป็นความเรียง

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. หากการยอดระ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. หากค่ามัธยเทศคณิต (\bar{X}) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

3. หากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย